

Familien som ressurs i opplæringen

Herning, 31. mars 2006

Sigrun Aamodt

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring

Innhold

- Familielæring som terapeutisk metode
- Definisjon av familie
- Familielæring: mål, metode, innhold
- Familielæringsprogram i England
- Erfaringer fra Norge
- Utvikling av familielæringsmodeller i Norge
- Drøfting

-
-
- Hvordan gjenfinne sin identitet og rolle som voksen person?
 - Hva er meningsfulle aktiviteter?
 - Rolleforskyvning i familien
 - Foreldrerollen er motivasjon og utgangspunkt for opplæringen
 - Foreldre /omsorgspersoner er viktige og nødvendige ressurser for barnas læring
 - Læringssituasjonen i seg selv kan virke terapeutisk

Definisjon av familie

- Med familie menes de mange former for moderne slektsrelasjoner som eksisterer – det inkluderer:
 - foreldre, fosterforeldre, steforeldre og støttekontakter, besteforeldre, tanter og onkler, søsken, fettere og kusiner
- Det kan også inkludere
 - omsorgs- og vennenetverk som mennesker er avhengige av og lærer sammen med og ved hjelp av gjennom hele livet.

Termen familielæring

- Familielæring inkluderer alle familielæringstiltak:
 - lese- og skriveopplæring
 - tall- og tallbehandling
 - språk
 - muligheter utenfor hjemmet eller skolen: bibliotek, museum, kunst osv.

Mål

- Å etablere kontakt mellom foreldre og grupper i lokalmiljøet
- Å hjelpe skoler med å skape en situasjon og et miljø som oppmuntrer foreldre til å arbeide sammen med sine barn.
- Å oppmuntre lærere til å se foreldre (og andre omsorgspersoner og kjente) som kompetente mennesker med mye å tilby og som kan være uvurderlige samarbeidspartnere for dem i deres arbeid som lærer.
- Å engasjere foreldre i diskusjon/dialog om identitet og språk, kultur, osv og om hva de ønsker for sine barn.

Mål - fortsetter

- Å få med foreldre (og andre i nærmiljøet) i en kritisk diskusjon om
 - hvordan barn lærer
 - hvordan de selv lærer
 - det nåværende skolesystemet i Norge sammenliknet med landene hvor de har blitt utdannet
 - hvordan var skolen og utdanningsmulighetene for to eller flere tiår siden både i vårt land i andre steder.

Denne metoden bidrar til:

- å sette foreldre i stand til å se at de, allerede før de sender barna på skolen, har bidratt på mange positive måter til barnas læring.
- å oppmuntre foreldre til å erkjenne at de kan fortsette å spille en viktig rolle i utdanningen av barnet sitt og at deres støtte er veldig viktig for barnets framgang.
- å finne motiverende temaer og autentisk læringsmateriale for foreldre i opplærings situasjoner

Hva viser min undersøkelse i forhold til foreldredeltakelse og samarbeid

- Kan ikke hjelpe med skolearbeid
- *"Ja, søstra mi hjelper meg."*
- *"Ja, hvis jeg trenger hjelp så hjelper søster ´n min meg. Hun går i 6. klasse og hun kan jo alt."*
- *"Søster ´n min hjelper meg. Hun er eldre enn meg. Hun går i niende."*

-
-
- Familieopplæringsprogram anerkjenner at læring i familier er en toveisprosess, siden den voksne i familien ofte lærer av barna og de unge
 - Familieprogram må utvikles gjennom diskusjon med deltakerne. Å lytte til familien er selve kjernen i prosessen
 - Familieprogram må respektere familienes rett til å forsvare sitt privatliv

Hjemmeaktiviteter

- Fortelle familiehistorier
- Lek og spill
- Veie og måle
- Matlaging
- Lage notater og lister
- Gi skriftlige eller muntlige instruksjoner om hvordan en skal gjøre ting
- Fortelle vitser
- Sende takkekort
- Notere avtaler i en 7. sans
- Forklare et synspunkt
- Se gjennom TV-programmet
- Familieøkonomi; lommepenger; busspriser, handling

Eksempler på kurstema- og aktiviteter

- Foreldre som 'naturlige' lærere
 - Betydningen av å snakke og lytte
 - Rim, regler og sanger
 - Eventyr- og historiefortelling, dele bøker, lage en bok
 - Hverdagsskriving
 - Skrift er rundt oss overalt
 - Matematikk i bruk
 - Skape forbindelser: undersøke forbindelser mellom talespråk, lesing, skriving og matematikk i hverdagen
- Hjemmet som et positivt læringsmiljø

Hjemmet som læringsarena – programmer

Clare Family Learning Project

- Fremme verdien av familien og hjemmet som læringsmiljø
- Understreke variasjonen av aktiviteter og emner
- Bidra til praktiske aktiviteter
- Synliggjøre oppnådde resultater fra programmene
 - Hjelp ditt barn å lære – lese/regne forberedende aktiviteter
 - Praktisk familielæring - foreldre og barn på barnetrinnet
 - Mattehjelp – foreldre og leksehjelpere lærer ulike tilnærminger
 - Step Up – foreldrestøtte
 - Internasjonale rim og sanger – barn og førskolebarn
 - Gutter og fedre – samarbeid om kommunikasjon på pc
 - Lek og lær– foreldre og førskolebarn

London Literacy Unit (LLU)

Central London Skills for Life

Professional Development Centre

- Underviser lærere som skal lede familielæringsprogram
- Har ulike program for foreldre. Utvikles i samarbeid med foreldrene
- Læringsstiler og varierte metoder
- Bøker og materiell
- To lærere i hver klasse – individuell oppfølging
- Gruppestørrelse på fem – tjue

Suksessfaktorer - LLU

- Alternative læringsstrategier
- Positive tilbakemeldinger til deltakerne
- Opplevelse av at barna blir bedre på skolen
- Foreldrene får støtte i hverdagen
- En-til-en oppfølging/veiledningstid
- Gi folk tid og flere sjanser til å bli med

Centre for Literacy in Primary Education (CLPE)

- Samarbeide med bibliotek
- Bokpakker til alle barn
- Mødre / foreldre på kurs på skolene
 - Med barn – lesestimulerende aktiviteter
 - Uten barn – lekser, positiv samhandling
- Låne bøker med hjem
- Produsere egne bøker

Bokutstilling

Foreldre lager bøker

Workshops på biblioteket inneholder:

- Rollespill
- Å lage egne bøker (foreldre og barn sammen)
- Eventyrfortelling (med konkretisering)
- Sang, rim og regler
- Å lage spill, leker og lignende relatert til bøkene

Erfaringer og prosjekter i Norge

- Effektiv metode i opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for minoritetsspråklige voksne
 - Spesielt mødre med liten eller ingen skolebakgrunn
 - Bidrar til økt sosialt nettverk
 - Bidrar til økt deltakelse i hjem-skolesamarbeid
 - Hindre frafall i videregående utdanning
- Samarbeide mellom Vox og NAFO
- Etablere nettverk mellom skoler (NAFOs fokusskoler)
- Utvikle / igangsette / videreføre familielæring som metode på ulike nivåer i opplæring og utdanning

Noen tiltak i Strategiplanen: "Likeverdige utdanning i praksis!"

- Tiltak 4: Utprøving av ulike modeller for særskilt språkopplæring
 - Familielæring
 - Språkopplæring i barnehage og skole
 - Samarbeid innen ulike nivå og på tvers av etater

Hovedområde 1: Familielæring

- Åpen barnehage
- Mor-barn grupper - voksehoppelæring
- Grunnleggende ferdigheter
 - Lese-skrive-matematikk barnetrinn
 - Matematikk for u.trinnselever og foreldre
- Leksehjelpgrupper
- Videregående opplæring / ungdommer

Eksempel på innhold i en mor-barn gruppe

- Mor – barn gruppen som en sosial arena
- Mor – barn gruppe for kvinner med
 - små barn
 - behov for trygghet og utvikling av grunnleggende ferdigheter
 - liten eller ingen skolebakgrunn
 - vanskelige livssituasjoner
- Temaorientert undervisning
 - Skriftlig og muntlig
 - Klasserommet som sosial begivenhet
 - Bibliotek, kulturhus, åpen barnehage, lekeplasser, turer
 - Strukturøvelser
 - Leker, rim, sanger, regler
 - Barnebøker
 - Egne tekster, bøker, bilder

Litteratur og nettsteder

- Nettsted:
 - www.continyou.org.uk
 - www.clpe.co.uk
 - www.lsbu.ac.uk/lluplus
 - www.skillsforfamilies.org
- Litteratur:
- www.dfes.gov.uk/readwriteplus
- "A guide for schools. Involving parents, carers and the community in schools."
ISBN I 87297239 X
- "Helping my child with reading and writing. Family learning course material."
ISBN I 872972748

Drøftingsoppgaver

- Gi en beskrivelse av familielæring du har erfaring fra / kjenner til?
- På hvilken måte kan familielæring benyttes i arbeid med voksne med psyko-sosiale problemer?
- Har du fått ideer fra ukens forelesninger og studiebesøk som du ønsker å videreføre og gjennomføre på egen skole?
- Har du fått kunnskap som gjør at du vil endre praksis i egen undervisning. Beskriv:
- Kan du organisere opplæringen på en annen måte for å ivareta opplæringen av personer med psyko-sosiale problemer på en bedre måte. Beskriv: